

Maria Berglund
Regionala utvecklingsförvaltningen
Tfn: 063-14 65 82 (ank 20582)
E-post: maria.berglund@regionjh.se

Regeringskansliet
Näringsdepartementet
n.registrator@regeringskansliet.se

Återrapportering av villkorsbeslut 2018 - Region Jämtland Härjedalen

Återrapportering 1

Det regionala utvecklingsansvaret

- **Beskriv kortfattat hur arbetet med den regionala utvecklingsstrategin och samordningen av insatser för genomförandet av strategin har bedrivits under året.**

I egenskap av regionalt utvecklingsansvarig i Jämtlands län ska Region Jämtland Härjedalen samordna insatser för genomförandet av den regionala utvecklingsstrategin. Det görs genom ett flertal samråds- och samverkansarenor. Det rör sig om såväl politiska grupperingar som tjänstepersonsgrupperingar med syfte att gemensamt samlas kring den regionala utvecklingen. Som exempel kan vårt *Länspartnerskap* nämnas. Partnerskapet samlar huvudsakligen näringslivsaktörer men också Länsstyrelsen, Tillväxtverket, ESF-rådet samt politiska företrädare på lokal och regional nivå. Tillsammans förs en dialog om aktuella frågor, uppdrag och erbjudanden. Partnerskapet involveras i vår prioritering av europeiska regionala tillväxtmedel. Kulturinsatser samordnas tillsammans med länets kommuner i samverkansgruppen *KulturZ*. Andra samråds- och samverkansarenor har sitt ursprung i den överenskommelse som finns mellan länets kommuner och Region Jämtland Härjedalen. Överenskommelsen ersätter länets kommunförbund och innebär samverkan i områden såsom exempelvis skolfrågor och sociala välfärdsfrågor - områden som också lyfts i vår regionala utvecklingsstrategi.

Under året har planering av och förutsättningar för revidering av den regionala utvecklingsstrategin påbörjats och skapats. Inom Region Jämtland Härjedalen ligger ansvaret för det regionala tillväxtarbetet hos den regionala utvecklingsnämnden och i december tog nämnden beslut att påbörja revideringen den 1 januari 2019. Målsättningen är att en ny regional utvecklingsstrategi kan antas under hösten 2020.

- **Vilka utmaningar har varit särskilt aktuella under året?**

Region Jämtland Härjedalen har precis som många andra landstingskommuner ett ansträngt ekonomiskt läge, kanske mer ansträngt än andra. Ledningen lägger stor del av sin tid på den ekonomiska situationen och läget påverkar det regionala tillväxtarbetet. Detta märks kanske tydligast på det regionala utvecklingskapitalet, det vill säga de strategiska utvecklingsresurser som finns tillgängliga. Vårt län är mycket beroende av de regionala tillväxtmedlen i statsbudgetens utgiftsområde 19 och de övriga fonderna som finns för att förverkliga den europeiska sammanhållningspolitiken. Möjligheterna att använda egna medel, skatteintäkter, för att bedriva regional utveckling är för Region Jämtland Härjedalens del klart begränsade. Vi vill särskilt betona att den extra hänsyn som tas till de nordliga regionerna utifrån våra unika förutsättningar med långa avstånd och låg befolkningstäthet är avgörande för vår möjlighet att växa och utvecklas utifrån våra särskilda förutsättningar och är avgörande för att skapa förutsättningar för utvecklingskraft, attraktivitet och regional konkurrenskraft i hela länet.

Region Jämtland Härjedalen har tidigare, i olika sammanhang, lyft utmaningen med att villkorsbrevet kommer i december när vår budget redan är satt och vår verksamhet redan är planerad. På grund av detta är förutsättningarna för strukturering och organisering av vår verksamhet inte optimala. Vi ser därför mycket positivt på att Näringsdepartementet under 2018 involverat oss tidigare i processen, i arbetet inför åiterrapporteringen av år 2018 och villkorsbeslutet för år 2019.

Under början av året deltog Region Jämtland Härjedalen i arbetet med den OECD-rapport om ursprungsfolk som Näringsdepartementet beställt. Behovet av en nationell ansats kring samiska frågor lyfts redan i den territoriella rapport om glesbefolkade nordliga regioner som vi, inom ramen för vårt politiska nätverk *Northern Sparsely Populated Areas*, arbetade fram tillsammans med OECD åren 2016–2017. Redan i arbetsprocessen tillsammans med Näringsdepartementet synliggjordes ett stort behov av att adressera frågan. Som regionalt utvecklingsansvariga i ett samiskt förvaltningsområde ser vi fram emot rapportens antagande och publicering och det framtida arbetet kopplat till rekommendationerna från OECD.

Attraktionskraft är viktigt för ökad regional skattekraft och vi jobbar på olika sätt med detta. De senaste åren har Jämtlands län haft en befolkningsökning som till stor del bestått av nyanlända som valt att bosätta sig i länet efter att ha anlänt som asylsökande. Därför är beslutet att Migrationsverket ska avveckla sin verksamhet i länet under 2019 väldigt olyckligt, både för de personer som är i asylprocessen som för möjligheten att öka länets befolkning samt för antalet arbetstillfällen som försvinner.

Innovation och företagande

- **Beskriv de insatser som har genomförts under året.**

Region Jämtland Härjedalen arbetar med företagsfrämjande åtgärder huvudsakligen genom uppgiften som kommer med det regionala utvecklingsansvaret, det vill säga uppdraget att besluta om användningen av vissa statliga medel för regionalt tillväxtarbete. Region Jämtland Härjedalen är projektägare till en rad satsningar som handlar om att operativt stärka länets företagare och bidra till ökad innovationskraft. Som exempel kan nämnas att vi genom projektstöd medfinansierar det regionala innovationsstödssystemet där bland annat science parken Peak Region AB och Almi Mitt AB är projektägande organisationer. Projektet

innebär utvecklande och verkställande av stöd till företag i frågor om innovation och tillväxt. Vi är aktiva ägare i bolagen med representation i projektens styr- och/eller referensgrupper. Ytterligare ett exempel är Interreg-projektet SMICE. Projektet pågår mellan maj 2017 och maj 2020. Syftet är att utveckla en Samskapande Mittnordisk Innovationsarena för Cirkulär Ekonomi (SMICE) i ett brett partnerskap mellan Sverige och Norge med Region Jämtland Härjedalen samt Trøndelag fylkeskommun som projektägare. Projektet har tre övergripande målsättningar:

- Skapa en generisk innovationsmodell för att möjliggöra innovationsprocesser som påskyndar en cirkulär omställning
- Utveckla en styrkebaserad pedagogik som stödjer självorganiserade team
- Etablera lokala och gränsöverskridande innovationsplattformar/kluster/team som långsiktigt kan stödjas och i sin tur skapa bryggor mellan SMF och FoU-miljöer i en gles kontext

• **Vilka resultat har insatserna medfört eller förväntas medföra?**

Insatserna förverkligar våra prioriterade tillväxtåtgärder och skapar utveckling för företagande och innovationskraft i länet. Vi ser att vi under 2018 fördelat regionalt tillväxtmedel till forsknings- och utvecklingsprojekt. Under året inkom ett antal större ärenden som beviljades som innovationslån. Ökningen av antalet forsknings- och utvecklingsprojekt bedöms till del bero på ett mer välutvecklat samarbete med aktörer i det regionala innovationsstödssystemet. Projektet SMICE stärker vårt läns operativa samverkan med det norska fylkeskommunen Trøndelag. Inom ramen för projektet har erfarenhets- och kunskapsutbyte skett inom områden såsom exempelvis smart specialisering, Entrepreneurial Discovery Process (EDP) samt bottom-up-modeller som långsiktigt faciliterar smarta specialiseringsprocesser.

• **Hur har insatserna bidragit till att nå de mål som fastställts i den regionala utvecklingsstrategin, det regionala strukturfondsprogrammet respektive de territoriella samarbetsprogrammen?**

Region Jämtland Härjedalens strategiska hantering av regionala tillväxtmedel bidrar till ett konkurrenskraftigt näringsliv och ett sammanhållet regionalt innovationsstödssystem som stärker företagens innovationsförmåga. De satsningar som görs har alltid förankring i den regionala utvecklingsstrategin och styr mot den regionala utvecklingsstrategins övergripande regionala tillväxtmål att skapa fler arbetstillfällen i länet, alltid med hållbarhetsaspekterna som horisontella kriterium. I den regionala utvecklingsstrategin finns övergripande insatsområden identifierade. Våra återrapporterade insatser sker huvudsakligen inom insatsområdet som rör utvecklandet av vårt innovationssystem, gröna värdekedjor och samarbete för att effektivt kunna stödja nya idéer och företag i olika utvecklingsfaser.

För att bidra till målen i strukturfondsprogrammet använder Region Jämtland Härjedalen anslag 1:1 som medfinansiering i projekt. Exempelvis har projektet *Affärsdriven multiarena* beviljats under året vars övergripande mål är att genom att skapa ett internationellt konkurrenskraftigt hållbart ledssystem bidra till att de 180 små- och medelstora företagen i den primära och sekundära besöksnäringen får långsiktig tillväxt och sysselsättning året runt. Ett annat exempel är *A business region on the Move* där Region Jämtland Härjedalen tillsammans med kommunerna ska arbeta med etablerings- och investeringsfrämjande insatser för att fler företag ska etablera eller expandera verksamhet i länet.

När det gäller målen i Interreg har vi exempelvis under 2018 beviljat medfinansiering med anslag 1:1 i projektet *Welcome!*. Projektet innehåller aktiviteter för ny behovsstyrd kunskapsutveckling inom snö till nytta för företag, samt för att samordna, stärka och synliggöra den gränsöverskridande regionens innovationssystem för snösektorn och bilda ett gemensamt nordiskt snöinstitut.

Attraktiva miljöer och tillgänglighet

- **Beskriv de insatser som har genomförts under året.**

Kvinnor och män lever, bor och driver företag i hela länets geografi och besöksnäringen är omfattande och en av våra basindustrier. För oss är tillgänglighet avgörande för attraktionskraften. Tillsammans med de andra Norrlandslänen har vi under året formulerat gemensamma prioriteringar vad gäller infrastruktur. Prioriteringarna har lyfts i dialoger med Näringsdepartementet och infrastrukturministern. Region Jämtland Härjedalen har också lyft fram brister kring Mittbanan till Trafikverkets regiondirektör och lämnat skrivelser om länets tilldelning av statliga medel för infrastruktur till Näringsdepartementet. Vi har tillsammans med aktörer i länet och SJ etablerat en styrgrupp för arbetet med att säkerställa en långsiktigt hållbar fjärrtågtrafik till och från länet. Styrgruppen har haft regelbundna möten och arbetat tillsammans med länets riksdagsledamöter i frågan.

Region Jämtland Härjedalen samordnar, samverkar och samarbetar med nyckelaktörer inom bredbandsutbyggnad för att de regionala och nationella bredbandsmålen ska uppnås. Detta görs på olika sätt, exempelvis genom regelbundna möten med marknadsaktörer, kommuner och berörda myndigheter som påverkar eller påverkas av bredbandsutbyggnaden. Under året som gått har en ny regional bredbandsstrategi med tillhörande kartläggningar arbetats fram. Målsättningen är att det ska kunna fastställas under våren 2019.

Informationsteknik och att dra nytta av digitaliseringens möjligheter är centralt för att skapa en god tillgänglighet. Region Jämtland Härjedalens digitala agenda utgår från den regionala utvecklingsstrategin och har fyra prioriterade områden: infrastruktur, digital kompetens, expertis samt samverkan. Under året som gått har insatser skett inom alla fyra områden. Arbetet sker genom samverkan med kommuner och andra aktörer i länet och genom projekt. Som resultat på samverkan kan nämnas att vi under året, efter ett flerårigt arbete för att nå formell samverkan, bildat en gemensam nämnd tillsammans med länets kommuner. Som exempel på projekt kan *Digitalt först* nämnas, ett treårigt projekt inom regional bibliotekssamverkan. Ett annat projekt är Interregprojektet *VälTeL*. Där samverkar Region Jämtland Härjedalen, kommuner och näringsliv i Jämtland Härjedalen och Tröndelag fylkeskommun med ett stort antal testbäddar för produkter, tjänster och nya arbetssätt. Slutligen vill vi nämna att vi under hösten har arbetat med att forma funktionen för länets digitaliseringskoordinator.

Projektet *Strukturanalys för Jämtlands län* finansieras av anslag 1:1, Tillväxtverket och länets åtta kommuner. Region Jämtland Härjedalen är projektägare för projektet som startade i oktober 2018 och pågår i två år. Inledningsvis ska metoder och modeller för arbetet utvecklas och en funktionsanalys och olika stukturbilder ska tas fram. Analysen och strukturbilderna kommer att tas fram på en så låg skalnivå som möjligt utan att ta hänsyn till administrativa gränser som kommungränser. *Mittstråket* är ett projekt delfinansierat av

den europeiska regionala utvecklingsfonden och Region Jämtland Härjedalen medfinansierar med anslag 1:1. Projektet pågår under åren 2015–2019. I projektet samverkar kommunerna Åre, Krokom, Östersund, Bräcke, Ånge, Sundsvall samt Region Västernorrland, Region Jämtland Härjedalen, Trafikverket och Länsstyrelsen Västernorrland. Projektets övergripande målbild är att stärka Mittstråket som ett funktionellt och hållbart gränsöverskridande transportstråk som främjar utvecklingen i Mittnorden.

Region Jämtland Härjedalen är regional kollektivtrafikmyndighet. Allmän kollektivtrafik är viktig främst för arbets- och studiependling och serviceresor. Kollektivtrafiken erbjuder hållbara och tillgängliga resor samt ökade möjligheter till boende i fler delar av länet. Från sex kommuncentra i kommunerna finns ett trafikutbud som minst medger arbets- och studiependling till Östersunds kommun och från den sjunde kommunen finns avgångar som medger hel- eller halvdagsvistelse i Östersund och veckopendlingsresor. Under året har tätortstrafiken i Östersunds kommun utvecklats genom en linjenätsöversyn som innebär att nya områden trafikeras och att trafiken förbättrats till andra områden. Östersunds kommun erhöll medel ur stadsmiljöavtalet vilket har inneburit att tre el-bussar har tagits i trafik och tre till planeras att tas i drift under 2019. Under 2018 har regeringen avsatt medel för att främja fri kollektivtrafik för ungdomar. Sedan tidigare har sju av länets åtta kommuner infört ungdomskort och sommaren 2018 fick länets alla ungdomar möjlighet till fritt resande i den allmänna kollektivtrafiken.

- **Vilka resultat har insatserna medfört eller förväntas medföra?**

Vårt styrgruppsarbete tillsammans med aktörer i länet och SJ innebar 2017 att regeringen gav Trafikverket i uppdrag att ingå avtal om nattågstrafik på sträckan Stockholm-Jämtland med trafikstart senast 1 juli 2018. Under 2018 har samarbetet utvecklats och innebär bland annat resandeutveckling, resepolicy, marknadsaktiviteter och kvalitetsarbete. Under året som gått har beslut om *Nationell plan för transportsystemet 2018 - 2029* och länsplaner för regional transportinfrastruktur fattats. Inom ramen för nationella planen beslutades för länet ett större vägobjekt. Region Jämtland Härjedalen ser betydligt större behov av åtgärder. Bland annat kom den för länet viktiga åtgärden "förbifart Brunflo" ej med i nationella planen vilket var ett bakslag för tillgängligheten och säkerheten samt de utvecklingsplaner som fanns kopplade till omdragningen. Dock fick länet del av den så kallade "+10 procenten" och Mittbanan tilldelas medel för ett par riktade triminingsåtgärder. Mittbanans betydelse för länet är stor, inte minst för persontrafiken, och åtgärder för att förbättra banans standard är nödvändiga. Ökat kollektivt resande och transporter på järnväg bidrar till att nå miljömålen. Ett antal av länstransportplanens större objekt som planerats under lång tid har kunnat påbörjats under året vilket är positivt. Regionen har under år 2018, i likhet med tidigare år, bedrivit ett aktivt arbete för att få till stånd en annan modell för fördelning av medlen till Länstransportplanerna. Fortsatt har regionen framhållit behovet av en ny modell för fördelning av de ekonomiska ramarna som väger in antalet mil statlig väg och trafiken på dessa i högre utsträckning än idag. Det är väsentligt att hela trafikvolymen ligger till grund för medelsfördelningen så att den stora turism- och transittrafiken ingår i beräkningsunderlaget. Jämtlands län har ett av landets minsta ramar trots länets storlek och antal mil statlig väg.

Mittstråket som är en av landets fyra gränsöverskridande stråk mot Norge nämns inte i nationella planen 2018 - 2029 eller i godsstrategin vilket är anmärkningsvärt och behöver justeras till kommande planer. Mittstråket är en viktig del Sveriges stamnät och är ett

betydande transportstråk med både järnväg och europaväg. På den norska sidan av Mittstråket finns nu elektrifieringen av Meråkerbanan och åtgärder på E 14 som namngivna objekt i den norska nationella infrastrukturplanen.

Det arbete som utförts inom ramen för länets bredbandsutveckling och bredbandsutbyggnad har med största sannolikhet ökat utbyggnadstakten av snabbt bredbandsnät och utvecklat samarbetet vad gäller bredbandsfrågor. Målet att 70% av länets hushåll ska ha tillgång till snabbt bredband år 2018 har troligtvis uppfyllts. Men vi vill lyfta fram att de regionala och nationella målen för vad som ska ha uppnåtts år 2020 kommer att kräva en fortsatt kraftig utbyggnad av bredbandsinfrastrukturen.

Projektet Mittstråket har under året åstadkommit en rad åtgärder både på väg- och järnvägsinfrastrukturen. Vi vill betona att samfinansiering med statliga medel genom Trafikverket har varit en bra modell som gett en uppväxling av åtgärderna. Projektet *Strukturanalys för Jämtlands län* ska visa på framtida möjliga strukturbilder baserat på rådande trender och prognoser och strategiska insatser för bland annat förbättrad tillgänglighet samt attraktiva bostads- och arbetsmarknader. Det kunskapsunderlag och de strukturbilder som tas fram kommer att bli viktiga underlag till arbetet med att revidera den Regionala utvecklingsstrategin. De kommer också att bli viktiga underlag för de revideringar av kommunala översiktsplaner som kommer att ske i flera kommuner under de närmaste åren.

Resandet med tätortstrafiken har ökat kraftigt de senaste åren och förutses öka även 2018. Satsningar på allmän kollektivtrafik för att den ska vara attraktiv och användbar är en viktig faktor för att nå flera mål i den regionala utvecklingsstrategin.

- **Hur har insatserna bidragit till att nå de mål som fastställts i den regionala utvecklingsstrategin, det regionala strukturfondsprogrammet respektive de territoriella samarbetsprogrammen?**

De insatser som gjorts under året går i linje med två av den regionala utvecklingsstrategins fyra övergripande mål under prioriteringen infrastruktur och samhällsservice: förbättrade kommunikationer överbryggar de långa avstånden, bredbandsnät med hög kapacitet når hela länet. Ett insatsområde i strategin är att vi ska påvisa betydelsen av en ändamålsenlig infrastrukturens betydelse för utveckling av länets näringsliv, arbetsmarknad och besöksnäring och att arbeta för att detta ska speglas i nationella prioriteringar. Region Jämtland Härjedalen är av åsikten att vi påvisat detta men att det ändå inte beaktats i den nationella planen.

Region Jämtland Härjedalen arbetar för att uppfylla målen i strukturfondsprogrammet genom att använda anslag 1:1 för att medfinansiera projekt. Under året har exempelvis förstudien *Digital kompetens i näringslivet* beviljats. Syftet är att undersöka utbildningsbehovet för användandet av e-tjänster bland länets små och medelstora företag då det i takt med att IT-infrastrukturen byggs ut ökar efterfrågan kring digital kompetens i regionen.

Kompetensförsörjning

- **Beskriv de insatser som har genomförts under året utifrån erbjudande 4 i villkorsbeslut för 2018.**

När det gäller erbjudande 4 och den redovisning som gjordes till Tillväxtverket i juni 2018 har arbetet med att organisera det regionala kompetensförsörjningsarbetet internt på Region Jämtland Härjedalen skett genom gemensamma workshops med representanter från regionala utvecklingsnämndens förvaltnings fyra verksamhetsområden. Det regionala kompetensförsörjningsarbetet inom ramen för Kompetensplattformen har också utvecklats tillsammans med berörda aktörer.

En överenskommelse mellan Arbetsförmedlingen och Region Jämtland Härjedalen har arbetats fram under året. Syftet med överenskommelsen är att skapa goda förutsättningar för samhandling mellan parterna genom att identifiera vad vi behöver göra tillsammans för att förbättra kompetensförsörjningen på Jämtlands läns arbetsmarknad. Fokus är på insatsområdet statistik och analys. Identifierade behov är t.ex. att skapa en gemensam bild av behoven på arbetsmarknaden, att ta fram underlag och statistik för företag som har färre än fem anställda, att se behovet av anpassade utbildningar, att locka fler att börja studera och skapa förutsättningar för dem att ta examen, samt att samverka kring behoven av utbildningsutbud och förmedla behoven vidare till utbildningsanordnare.

När det gäller att etablera effektiva strukturer för validering på regional nivå har det under året pågått ett arbete med omvärldsbevakning och nulägesanalys. Intervjuer har gjorts med företagare och utbildare för att kartlägga vad som redan görs, vilka behov som finns och vilken syn man har på hur en regional struktur skulle kunna se ut. Studiebesök och erfarenhetsutbyte har även gjorts hos andra regioner.

Alla länets kommuner har Lärcentrum och har under många år arbetat med samordning och utveckling av verksamheten och där Region Jämtland Härjedalen samordnar detta inom ramen för den överenskommelse om samverkan som tecknats med kommunerna. T.ex. har Lärcentrum en samverkan kring en gemensam strategi för digital marknadsföring och en kommunikationsplan. Under 2018 har det funnits tre arbetsgrupper; en utvecklingsgrupp, en teknikgrupp och en ledningsgrupp som på olika sätt arbetat för en gemensam utveckling av Lärcentrum. Under våren 2018 gjordes en gemensam ansökan om utveckling av Lärcentrum till Skolverket utifrån en process som Kompetensplattformen genomförde med Lärcentranätverket.

Inom ramen för överenskommelsen med kommunerna redovisar vi resultaten inom yrkesvuxuppdraget och kommunicerar detta löpande till Skolverket och det regionala Lärcentranätverket. Redovisningen är viktig för kommunerna för att erhålla den totala bilden av fördelning av platser och utifrån det planera för framtida utbildningar. Representanter från Lärcentrum och vuxenutbildningen finns med i det regionala kompetensförsörjningsarbetet och det förs en kontinuerlig dialog om hur behov kan fångas upp för att ytterligare förbättra samverkan.

- **Vilka resultat har insatserna medfört eller förväntas medföra?**

Det regionala kompetensförsörjningsarbetet inom ramen för Kompetensplattformen har utvecklats tillsammans med berörda aktörer. Resultatet har blivit en planering med ett tydligare upplägg och syfte för kommande möten och fortsatt arbete.

Resultatet av arbetet tillsammans med Arbetsförmedlingen har under 2018 lett till en överenskommelse inklusive handlingsplan för det fortsatta arbetet. Överenskommelsen beslutades av Region Jämtland Härjedalen (regionala utvecklingsnämnden) i december 2018 och förväntas bidra med underlag för att bättre kunna planera utbud och inriktning på utbildningar med både regionala och lokala perspektiv. Den resurs som jobbar med valideringsuppdraget tillsattes under hösten och arbetet har så här långt lett till en inledande kartläggning. Målet är att till halvårsskiftet 2019 ha ett färdigt förslag på hur en regional struktur för validering kan se ut. Flertalet kommuner har mycket små resurser att arbeta med Lärcentrum och därför är det gemensamma arbetet av största vikt för att driva utvecklingen kontinuerligt framåt.

Arbetet inom Region Jämtland Härjedalen och regional utveckling kommer att fortsätta utvecklas under våren 2019 och förväntas leda till en tydligare struktur för hur vi arbetar med frågorna.

- **Hur har insatserna bidragit till att nå de mål som fastställts för regionalt kompetensförsörjningsarbete, den regionala utvecklingsstrategin, det regionala strukturfondsprogrammet respektive de territoriella samarbetsprogrammen?**

Kompetensförsörjningen är en utmaning och en prioriterad fråga för länets kommuner och kompetensförsörjning är även något som nämns i den territoriella rapport om glesbefolkade nordliga regioner som togs fram tillsammans med OECD under 2016-2017. För att öka arbetskraftsutbudet handlar målen i RUS om att fler ska uppnå gymnasieexamen, fler i högre utbildning, näringslivsanpassade utbildningar och livslångt lärande. En prioritering som rekommenderas i OECD-rapporten är att det krävs ett proaktivt sätt att hantera strukturella frågor på arbetsmarknaden genom att t.ex. arbeta med att förbättra utbildningsresultat, förbättra förvärvsfrekvens bland migranter och förbättra flexibilitet i modeller för att tillhandahålla yrkesutbildningar. Som beskrivits i återrapportering 1 påverkar det ansträngda ekonomiska läget Region Jämtland Härjedalens regionala utvecklingskapital och det är därför viktigt för oss att fortsatt ha tillgång till statliga medel som idag finns för det regionala kompetensförsörjningsarbetet.

Utöver det arbete som beskrivits ovan görs även en del arbete inom ramen för överenskommelsen om samverkan med kommunerna, framför allt genom att tillsammans med kommunerna driva socialfondsprojekt för att fler ska komma i sysselsättning. Utveckling av Lärcentrum och Kompetensplattformen bidrar till att skapa förutsättningar för det livslånga lärandet i länet. Genom att fortsätta utveckla det regionala kompetensförsörjningsarbetet och att bl.a. kunna erbjuda relevanta kunskapsunderlag bidrar till samtliga nuvarande målsättningar som handlar om kompetensförsörjning som finns i den regionala utvecklingsstrategin.

För att nå målen i strukturfondsprogrammet har projektet *Morgondagens medarbetare* beviljats medfinansiering med anslag 1:1 under året. Syftet med projektet är att ta fram underlag som visar vilka åtgärder som behöver vidtas för att möta framtidens utmaningar med rekrytering och kompetensutveckling. Arbetet sker i nära samverkan med företag och näringslivsaktörer.

Internationellt samarbete

- **Beskriv de insatser som har genomförts under året.**

Precis som det beskrivs i Tillväxtverkets uppföljning av den Nationella strategin för hållbar regional tillväxt och attraktionskraft sker vårt arbete på denna punkt huvudsakligen genom projekt inom gränsregionala och transnationella EU-program och deltagande i olika typer av nätverk. Några exempel är:

- Interregprojekt Mid Nordic Film Export 1/11-15 till 31/10-18.

Kompetenshöjande insatser för filmbransch i Jämtland/Trøndelag/Västernorrland med syfte att öka export av film från den gemensamma filmregionen. Projektet innehåller löpande träffar, arrangemang, workshops och fortbildning.

- Strukturfondsprojekt "Creative Region of Gastronomy" med fokus på internationalisering som medfinansieras med anslag 1:1.

Genom Region Jämtland Härjedalens medlemskap som gastronomisk stad i UNESCO Creative Cities Network (UCCN), har länet möjlighet att profilera sig internationellt inom Kreativa näringar (KKN) som är en starkt växande sektor i världen. Från 2010 har medlemskapet i UCCN använts som ett verktyg för regional utveckling i marknadsföring, kontaktskapande och utbyten av kulturföretagare, och organisationer inom mat, kultur och turism. Medlemskapet har Region Jämtland Härjedalen tillsammans med Östersunds kommun sedan starten drivit som en regional fråga, där stad och land, Östersund och länet samverkar runt gemensamma mål inom temat mat/gastronomi, kultur och turism. Under åren 2016-2018 drivs arbetet inom strukturfondsprojektet "Creative Region of Gastronomy" inom prioritering 3a – "Att främja entreprenörskap, särskilt genom att underlätta det ekonomiska utnyttjandet av nya idéer och främja skapandet av nya företag, inklusive genom företagskuvöser"

- Interreg Northern Periphery and Arctic "Craft Reach", Économusée.

Region Jämtland Härjedalen medverkar i projektet Craft Reach 2016-2018 inom Interreg Northern Periphery and Arctic (NPA) med syfte att utveckla och testa tjänster för att stödja hantverksföretag att växa i perifera områden genom att förbättra sina affärsmodeller, lyfta produkter på den internationella marknaden och använda företag som besöksarenor för möten i det lokala samhället och som inspiration för unga människor.

- BUILD2LC - Boosting Low Carbon Innovative Building Rehabilitation in European Regions pågår 2016-2020.

Projektet är ett policyutvecklande initiativ inom Interreg Europe, "to develop and deliver better policy share ideas and experience on public policy in practice improving strategies for their citizens and communities."

- Regionalt Export Center Jämtland Härjedalen

Under verksamhetsåret 2018 har Almi Företagspartner Mitt AB varit genomförande organisation av projektet efter överenskommelse med Region Jämtland Härjedalen. Syftet med projektet är att inrätta en exportsamverkan utifrån det nationella uppdraget genom att synliggöra och samordna de statliga finansieringsinstrument som finns för att underlätta för länets företag att nå ut på internationell marknad.

- **Vilka resultat har insatserna medfört eller förväntas medföra?**

De olika projekten resulterar i stärkta nätverk och kunskapsutbyten, stärkt operativ samverkan och utveckling med förväntningarna att det ska leda till en ökad export inom olika branscher.

Aktiviteterna i projektet Regionalt Exportcenter har fokuserats till små och medelstora företag i länet för att inspirera och öka deras kunskap om export och vilka finansieringsinstrument som finns tillgängliga. Genom att öka tillgängligheten av information har ett digitalt material för regional exportsamverkan har tagits fram och publicerats på www.verksam.se vilket har resulterat i ökat antal besök till sidan.

BUILD2LC-projektet förväntas bidra med kunskap för att uppnå EU:s energimål med det övergripande målet att öka energirehabiliteringen av byggnader. Den viktigaste innovativa aspekten av projektet är dess tvärvetenskapliga tillvägagångssätt inom ramen för den hållbara byggsektorn bl.a. finansiella system, kapacitetsuppbyggnad, innovation, ökad medvetenhet och bekämpning av energifattigdom. Det är nödvändigt att utvecklas samtidigt på alla dessa områden för att främja förbättrad energieffektivitet i olika byggnader och stödja utveckling av näringslivet kopplad till projekt inom energirehabilitering.

- **Hur har insatserna bidragit till att nå de mål som fastställts i den regionala utvecklingsstrategin, det regionala strukturfundsprogrammet respektive de territoriella samarbetsprogrammen?**

Projekten förväntas ge ökad export, fler arbetstillfällen och nya inflyttare och företag till Jämtland Härjedalen. Arbetet ansluter till den Regionala utvecklingsstrategins prioriteringar med fokus på attraktionskraft och temat mat/gastronomi, kultur och turism och även målen med klimatarbetet och en fossilfri region.

Under året har medfinansiering med anslag 1:1 beviljats till ERUF-projektet *Den digitala transformationen* vilket är ett bidrag för att nå målen i strukturfundsprogrammet. Detta är en förstudie som ska öka kunskap och kompetens inom digital marknadskommunikation hos mindre destinationer och företag utanför ett destinationsbolag för att de bättre ska kunna hantera dagens kommunikationsbehov och bli mer konkurrenskraftiga även på en utländsk marknad. Projektet kommer även att verka för nya affärsformer och affärsnätverk.

- **Vilka av insatserna har genomförts inom ramen för EU:s strategi för Östersjöregionen?**

Region Jämtland Härjedalen skulle vilja upprepa det vi nämnde i vår återsrapportering föregående år. Jämtland Härjedalen är en region utan kuststräcka och strategins namn skapar en del tveksamhet då få upplever sig vara en del av Östersjöregionen. Vi, och andra parter, berör Östersjöstrategin när vi söker EU-medel och regionala tillväxtmedel och därigenom medvetandegörs strategins mål. Vi är intresserade och medvetna om att strategin ska beaktas. Det är naturligt att vi bidrar till målen eftersom Östersjöstrategin går hand i hand med andra strategier och handlingsplaner, europeiska, nationella, regionala och lokala. Region Jämtland Härjedalen har inget uttalat samarbete med bäring på strategins fyra horisontella åtgärder, men deltar genom ESF-projektet *Yrk In* i flaggskeppet *School to work* under målet Öka välståndet och prioriteringsområdet utbildning. För att uppnå ökat välstånd är god och genomförd utbildning en förutsättning, flaggskeppet kraftsamlar för att gemensamt hitta lösningar på problemet med avhopp från skola. Genom förberedelser, förstudieresor tillsammans med lärare, själva utbytet samt skattningar innan och efter har man konstaterat att aktuella elever snabbare uppnår kunskapsmålen. Tillsammans med samverkansparter inom Östersjöregionen har Region Jämtland Härjedalen även arbetat med att utveckla nya erfarenhets- och evidensbaserade metoder för att minska tidiga studieavbrott.

Region Jämtland Härjedalen vill också lyfta fram att vi tidigare deltog i Östersjönätverkets möten som samordnas av Tillväxtverket. För något år sedan förändrades möteskaraktären och det blev ett tydligt statligt- och myndighetsfokus och frågorna som diskuterades på mötena hade låg relevans för den regionala nivån. Om nationell nivå vill se ett ökat regionalt engagemang i Östersjöstrategin skulle nätverket kunna vara en bra plattform förutsatt en relevant dagordning. Slutligen vill vi lyfta fram att vi gärna bidrar till revideringen av strategin.

Återrapportering 2

Anslag 1:1 Regionala tillväxtåtgärder

- **Beskriv er strategi för användningen av 1:1-medlen.**

Region Jämtland Härjedalen har i regionalt tillväxtprogram för Jämtlands län följande övergripande utgångspunkter för prioritering:

- Innovation och förnyelse
- Kompetensförsörjning och ökat arbetskraftsutbud
- Tillgänglighet
- Strategiskt överskridande samarbete

Dessa fyra punkter utgör prioriteringsgrunderna för de beslut om stöd som sker utifrån de regionalpolitiska medlen som Region Jämtland Härjedalen ansvarar för.

De regionalpolitiska medlen har varit och är helt avgörande för att möjliggöra medfinansiering till EU:s strukturfonder och av Strukturfondsprogrammet för Mellersta Norrland. Utan dessa medel skulle det ha varit svårare för sökandena att kunna finansiera de projekt som de ansökt om, då den egna ekonomiska finansieringsförmågan är starkt begränsad.

- **Förklara fördelningen av 1:1-medel mellan projektverksamhet, regionala företagsstöd och stöd till kommersiell service.**

Handläggningen av anslag 1:1 ligger organisatoriskt under regionala utvecklingsnämnden, inom verksamhetsområde Näringsliv, där man arbetar teambaserat. I teamet ingår handläggare av samtliga stödtyper och även administration och uppföljning samt granskningshandläggning av stöden. Detta arbetssätt möjliggör en helhetssyn och kontinuerlig kontroll och balansering mellan projektstöd, företagsstöd och stöd till kommersiell service.

Fördelningen mellan stöden brukar ligga i förhållandet cirka 35 procent till projektstöd och 65 procent till företagsstöd, inkluderat stöd till kommersiell service. Utdrag ur ärendehanteringssystemet Nyps visar att 56% är registrerat som projektstöd under 2018. Däremot kommer eventuellt två större ärenden under 2019 att registreras som företagsstöd (investeringsstöd) istället.

- **Hur har fördelningen av 1:1-medlen bidragit till att nå målen i den regionala utvecklingsstrategin, det regionala strukturfondsprogrammet och de territoriella samarbetsprogrammen?**

De fyra punkterna som utgör prioriteringsgrunderna i tillväxtprogrammet svarar mot den regionala utvecklingsstrategin "Jämtland/Härjedalen 2030 Innovativt & attraktivt" och dess sju olika målområden. Även 2018 har en tydlig inriktning i stödgivningen av länets besöksnäring. Merparten av projekten är inriktade mot att utveckla befintliga destinationer, länets kapacitet att få och anordna stora och internationella idrottsevenemang samt stärka länets turistföretagare i frågor om internationalisering och kompetensförsörjning. Region Jämtland Härjedalen har även investerat anslag 1:1 i infrastrukturella satsningar såsom regionala flygplatser och strategiska projekt med fokus på att skapa en funktionell arbetsmarknadsregion. Inriktningen ligger i linje med den regionala utvecklingsstrategin och regionledningens prioriteringar.

- **Hur används 1:1-medlen i relation till strukturfondsmedel och eventuella andra medel?**

Region Jämtland Härjedalen eftersträvar en god uppväxling av anslaget men inget specifikt uppväxlingsmål finns fastställt. Kontinuerlig dialog förs med andra aktörer för att möjliggöra största möjliga uppväxling.

Under året har ett internt utvecklingsarbete påbörjats för att ta fram en investeringsplan för anslag 1:1. Detta arbete kommer att synkroniseras med revideringen av den Regionala utvecklingsstrategin och även framtagandet av en Smart specialiseringsstrategi som påbörjas under 2019. Syftet är att få en högre måluppfyllelse kopplat till de tematiska målen i strukturfonderna, den nationella strategin och de prioriteringar som finns i RUS.

- **Vilka hänsyn tas till de olika förutsättningar som råder i olika delar av länet?**

Region Jämtland Härjedalen har återkommande samarbetsytor och dialoger om regionala utvecklingsfrågor med aktörer såsom Länsstyrelsen Jämtlands län, länets åtta kommuner, Almi Företagspartner Mitt AB, Mittuniversitetet samt andra intresseorganisationer som t.ex. Jämtland Härjedalen Turism, destinationsbolag, Z-Group, Samling Näringsliv samt Coompanion Jämtlands län. På detta sätt uppdateras Region Jämtland Härjedalen löpande om de förutsättningar som råder i olika delar av länet och inom olika branscher och sektorer. Hänsyn till de inomregionala skillnaderna tas i möjligaste mån vid stödgivning och genomförande av utvecklingsinsatser.

Region Jämtland Härjedalen behöver utveckla analyser för att på ett bättre sätt identifiera hur det ser ut och utifrån det hitta finansieringsinstrument för de branscher som idag inte har möjlighet att ansöka om finansiering utifrån befintliga behov. Tillsammans med Region Norrbotten, Region Västerbotten och Region Västernorrland pågår ett samarbete med Europeiska Investerings Fonden för att skapa ett garantisystem som ska ge företagare i Norra Sverige samma tillgång till lånekapital som i övriga Sverige för att på så sätt ges möjlighet att utvecklas på samma villkor.

- **På vilket sätt har de olika förutsättningar som råder i olika delar av länet påverkat fördelningen av 1:1-medel inom länet?**

Region Jämtland Härjedalen sammankallar såväl kommunernas kommunchefer som tillväxtchefer för regional dialog. I dessa forum är frågan om fördelning av anslag 1:1 en

återkommande punkt på agendan. På grund av hur näringslivsstrukturen ser ut inom kommunerna, samt vilken ekonomisk kraft som finns hos kommunerna själva och övriga privata och offentliga aktörer i kommunen, blir stöden ojämt fördelade. Spridningen av projekten och företagsstödens resultat kommer däremot även andra kommuner till gagn exempelvis när ett företag i Östersunds kommun får stöd och därigenom stärker sin konkurrenskraft och kan anställa nya medarbetare som arbetspendlar till Östersund från en annan kommun.

Återrapportering 3

Samverkan och gemensam finansiering

- **Med vilka statliga myndigheter har samverkan och eventuell gemensam finansiering skett under året?**

I ett förhållandevis litet län är det en förutsättning för utvecklingsarbetet att vi har ett nära samarbete med andra aktörer i länet. Under året har samverkan skett med flera statliga myndigheter och detta är några:

- Tillväxtverket
- Länsstyrelsen
- Arbetsförmedlingen
- Mittuniversitetet
- Trafikverket
- Kulturrådet
- Energimyndigheten

- **Inom vilka områden har samverkan och gemensam finansiering med länsstyrelsen respektive andra statliga myndigheter skett under året?**

Vi har en nära samverkan med Länsstyrelsen i strategiska frågor som t.ex. den påbörjade revideringen av RUS, Läget i länet som är vår årliga uppföljning av RUS och revideringen av Klimatstrategin som är Länsstyrelsens uppdrag. I övrigt har vi ett nära samarbete framför allt inom de verksamheter och projekt där våra uppdrag ligger nära varandra som till exempel kommersiell service.

När det gäller område kompetensförsörjning är samverkan med Arbetsförmedlingen viktig och en överenskommelse har tagits fram under året vilket beskrivs i återrapportering 1. Länsstyrelsen ansvarar för samordningen av myndigheter som är involverade i mottagandet av asylsökande och nyanlända. I detta forum är kompetensförsörjning en viktig fråga och utöver Region Jämtland Härjedalen och Arbetsförmedlingen deltar även Migrationsverket, Försäkringskassan och Skatteverket. Kompetensförsörjning är även en viktig fråga i samverkan med Mittuniversitetet utifrån vilka kompetensutvecklingsinsatser och vilka utbildningar som är viktiga att de finns i länet med tanke på ett framtida kompetensförsörjningsbehov. Dialoger förs om hur vi gemensamt kan verka för att utbildningar finns i länet varav ett lyckat exempel är förskollärarytbildningen. Samverkan med Mittuniversitetet handlar även om utvecklings- och forskningsprojekt. Dialoger pågår även med Mittuniversitetet om deras möjlighet att gå in i Europakontoret Mid Sweden

European Office. Under 2018 har framtagandet av en övergripande överenskommelsen med Mittuniversitetet påbörjats.

Samverkan och gemensam finansiering sker även i projektform. Samfinansiering med statliga medel genom Trafikverket har varit en bra modell som gett uppväxling av insatser. Utöver de projekt som nämns i andra åiterrapporteringar är här några ytterligare exempel på projekt där Region Jämtland Härjedalen medfinansierar med anslag 1:1 tillsammans med Länsstyrelsen, Vinnova och Mittuniversitetet:

- Affärsdrivande multiarena - destinationsutveckling i Funäsfjällen för åretrunnturism
 - Snörik - klusterbildning och affärsutveckling med inriktning snö som material
 - Morgondagens medarbetare - förstudie med inriktning mot besöksnäringens kompetensförsörjningsproblem
- **Vilka resultat har samverkan och gemensamma finansiering med länsstyrelsen respektive andra statliga myndigheter medfört eller förväntas medföra?**

I ett län med litet utvecklingskapital är det en förutsättning att samverka med andra aktörer för att bedriva ett effektivt arbete, för att hitta rätt insatser och för att inte flera aktörer ska göra samma saker. Fördelen är att det ofta är korta kontaktvägar mellan personer och myndigheter. Förväntningarna och förhoppningen på den strategiska och långsiktiga samverkan med statliga myndigheter är att vi tillsammans ska arbeta för länets utveckling. Förväntningarna är även att länets behov och förutsättningar är något som synliggörs på den nationella nivån och att hänsyn på olika sätt tas till vårt glest befolkade län.

Åiterrapportering 1 (del av), 4 och 5 samt Uppdrag 3

Ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet

- **Beskriv hur ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet har integrerats i verksamheten.**

Det strategiska arbetet med de olika perspektiven av hållbarhet är ett planerat utvecklingsområde för 2019. Region Jämtland Härjedalen ser fram emot resultatet av det uppdrag som Tillväxtverket har angående att lämna förslag på hur hållbarhetsarbetet inom den regionala tillväxtpolitiken kan stärkas och har anmält vårt intresse att delta i det utvecklingsarbetet. Vi har även ansökt om och beviljades i januari 2019 att delta i FN-förbundets och SKL:s projekt Lokala Sverige under 2019. Syftet med vår medverkan i projektet är att öka kunskapen kring Agenda 2030 och hur den kan implementeras i den dagliga verksamheten.

Även om vi behöver utveckla det strategiska arbetet har det under året genomförts många olika insatser och projekt vilka beskrivs under de kommande rubrikerna jämställd regional tillväxt, integration och mångfald och handlingsplanen för att stärka miljö- och klimatperspektiven i tillväxtarbetet. Inom ramen för den överenskommelse om regional samverkan mellan Region Jämtland Härjedalen och länets kommuner pågår även ett arbete

inom bl.a. social välfärd, kunskapscentret FoU Jämt, barn- och utbildning, utifrån handlingsplan för psykisk hälsa och inom vård- och omsorgscollege. I de arbetsmarknadsprojekt vi bedriver och som finansieras av Europeiska Socialfonden är social hållbarhet i fokus.

- **Vilka resultat har insatserna medfört eller förväntas medföra?**

Resultaten av insatserna inom ramen för varje område mångfald, jämlikhet och miljö beskrivs i de avsnitt som följer i den här återrapporteringen. Region Jämtland Härjedalen ser att det är väldigt viktigt att strategiskt arbeta med och implementera hållbarhetsperspektiven för att bedriva effektivt utvecklings- och tillväxtarbete. Ökad kunskap och dialog om ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet och hur dessa perspektiv förhåller sig till varandra behövs. Förhoppningen är att Tillväxverkets uppdrag att ser över detta resulterar i att vi får ramar som visar vad som förväntas och i vilken riktning vi ska gå. Vi ser även att det följer med ekonomiska medel eller andra utvecklingsinsatser för att vi ska kunna utveckla arbetet utifrån våra förutsättningar och för att snabba på arbetet.

- **Hur har insatserna bidragit till att nå de mål som angetts i den regionala utvecklingsstrategin, det regionala strukturfondsprogrammet respektive de territoriella samarbetsprogrammen?**

Genom projektet jämställd regional tillväxt har kunskapen och medvetenheten om jämställdhetsarbetet ökat vilket kommer att få effekter i revideringen av RUS som startat i januari 2019. En ökad medvetenhet om jämställdhet och jämlikhet hos enskilda medarbetare får effekter i hur vi t.ex. bjuder in till olika evenemang och agerar i olika insatser. Vi når bredare målgrupper i våra verksamheter och även om det finns mycket att utveckla så är det ett steg på vägen som har betydelse för alla prioriteringar i RUS och för länets tillväxt och utveckling.

När det gäller integration har Region Jämtland Härjedalen en ”Regional Strategi för ökad inflyttning och förbättrad integration”. Den har tagits fram för att tydliggöra vad som står i RUS om integration. Strategin innehåller områdena höjd utbildningsnivå, ökat deltagande i arbetslivet, kulturkompetens och förbättrad social sammanhållning och förbättrad infrastruktur. De första tre områdena sammanfaller med RUS-prioriteringarna: Kompetens och kunskapsutveckling, socialt inkluderande och ett sunt liv och demografiska möjligheter. När det gäller integration och mångfald har arbetet i de olika samverkansarenorna med kommuner och andra aktörer och i socialfondsprojekten framför allt bidragit till arbetet inom de målen. Det arbete som gjorts och den statistik som tagits fram utifrån arbetet med integration kommer att finnas med som ett underlag inför en revidering av RUS.

Det arbete som genomförs inom ramen för klimat och miljö leder mot RUS-prioriteringen ”Resurssnålare och effektivare” och dess sex olika mål. När det gäller målen i strukturfondsprogrammet så har Region Jämtland Härjedalen medfinansierat ramprojektet *Energieffektiva företag*. Det är ett ramprojekt som syftar till att skapa energieffektivisering och omställning till förnybar energi i länets företag. Genom projektet växlar vi upp anslag 1:1 med medel ur Europiska regionala utvecklingsfonden och kan därigenom bevilja fler företag stöd till olika typer av åtgärder. Projektet *Stolpe in för stad och land* är ett annat exempel, där projektet ska bidra till att skapa en fullgod publik laddinfrastruktur i regionen längs europavägen och riksvägarna.

Jämställd regional tillväxt

- **Beskriv de insatser som har genomförts under året.**

Jämställd regional tillväxt har bedrivits i projektform under åren 2016-2018. Projektets syfte har varit att bidra till en jämställd regional tillväxt där kvinnor och män har samma makt och förutsättningar att nå inflytande i det regionala tillväxtarbetet samt på likvärdiga villkor få tillgång till de resurser som finns för regionala satsningar för hållbar tillväxt. För att integrera jämställdhet i det ordinarie arbetet har kompetenshöjande insatser genomförts genom workshops, föreläsningar och webbutbildning, även verkstäder som utgått ifrån medarbetares dagsaktuella frågor, som exempelvis revidering av en strategi, beredning av ett remissvar eller planering av en seminariedag, har genomförts. Målgrupper för arbetet har varit ledningsgrupp för regional utveckling, medarbetare (främst handläggare) och politiker, samt bolag och medlemsorganisationer som ägs helt eller delvis av Region Jämtland Härjedalen och som erhåller verksamhetsbidrag kopplat till regionala utvecklingsnämndens rambudget.

Arbetet strukturerades i tre prioriteringar, baserat på en tidigare genomförd nuläges- och behovsanalys.

- Arbets- och beslutsprocesserna för regionens tillväxtarbete ska jämställdhetsintegreras med ett intersektionellt perspektiv

Under 2018 har flertalet interna workshops genomförts där deltagarna kritiskt fått reflektera kring jämställdhetspolitiska mål, CEMR-deklarationen och tidigare framtagen rutin för att bereda ett ärende med ett jämställdhets-, jämlikhets- samt barnrättsperspektiv. Tillämpningen av rutinen med stöd av olika metoder vid exempelvis framtagande av en projektansökan har också diskuterats. Under 2018 har en webbutbildning tagits fram som är obligatorisk för all personal inom Region Jämtland Härjedalen att genomgå.

- Regionen ska integrera ett jämställdhets- och jämlikhetsperspektiv i det regionala tillväxtprogrammet och säkerställa att jämställdhetsintegrering med intersektionell analys tillämpas vid genomförandet av programmet.

Då det efter projektstart uppstod en diskussion inom organisationen om syftet och utformningen av det regionala tillväxtprogrammet har denna prioritering inte genomförts i sin helhet. Det nuvarande regionala tillväxtprogrammet kommer inte att revideras utan istället ersättas av Smart specialiseringsstrategi.

- Utveckla regionens förmåga att styra, ställa krav och följa upp andra tillväxtaktörers jämställdhetsarbete.

Under 2018 har en skrivning tagits fram och kommer att tillämpas framgent i ägardirektiv som ej redan reviderats. Det tillägget i ägardirektiven bidrar till att bolagen i årsredovisningen ska återge hur de har arbetat med jämställdhet internt och externt. Vid anställning ska det underrepresenterade könet ges företräde om de har lika kompetens, detta gäller såväl styrelse som ledning. Studieförbund och andra organisationer som erhåller medel för sin verksamhet skall återkoppla med en 4R-analys.

- **Vilka resultat har insatserna medfört eller förväntas medföra?**

Projektet Jämställd regional tillväxt har lett till en ökad kompetens bland organisationens medarbetare och politiker vilket den utvärderingsenkät som gjordes i oktober 2018 visar.

Några effekter vi ser hos medarbetarna efter projektet är:

- Ökad kunskap och insikt om jämställdhet, intersektionalitet, diskrimineringsgrunderna och härskartekniker
- Färre kvinnor inom organisationen känner sig osynliggjorda
- Jämställdhetsfrågan ges mer utrymme och diskuteras oftare
- Fördjupad kunskap om CEMR (den europeiska deklARATIONEN för jämställdhet mellan kvinnor och män på lokal och regional nivå)
- 4R-analyser genomförs internt i olika projekt, samt externt i verksamheter som erhåller finansiering från Region Jämtland Härjedalen

Ett mål var att ett ökat antal ärenden skulle beredas utifrån tidigare framtagen rutin för jämställdhet och jämlikhet. Idag tillämpar ca 45% av medarbetarna inom regional utveckling helt eller delvis den tidigare nästan okända jämställdhetsrutinen. Detta tillsammans med att bolag och medlemsorganisationer har ägardirektiv som beaktar jämställdhet ökar förutsättningarna för att jämställdheten i länet förväntas öka.

En beskrivning av processen i Region Jämtland Härjedalen är genustrappan, som har nyttjats av chefer, politiker och medarbetare. Trappan åskådliggör en persons eller organisations utveckling vad gäller kunskap och medvetenhet om jämställdhet. Målmedvetet har föreläsningar och workshops genomförts för att en gemensam förflyttning i trappan kunnat ske. Jämfört med tidigare enkäter visar resultatet att medarbetare och chefer idag har en högre insikt om sin egen kompetensnivå i jämställdhetsfrågor vilket är en tydlig indikator på en bättre förståelse för komplexiteten i utmaningen.

Den ökade kunskapen, insikter och förståelse för jämställdhetsarbete har bidragit till att innehållet och rekommendationer i utvärderingen kan förvaltas och användas vid framtida framtagande och revidering av RUS, andra strategier och program, projekt, inbjudningar till aktiviteter etc.

Integration och mångfald

- **Beskriv de insatser som har genomförts under året.**

Sedan 2012 har Region Jämtland Härjedalen haft ett uppdrag att samordna länets kommuner när det gäller integration och mottagande av nyanlända och flyktingar. Först i projektform och sedan som en del av en överenskommelse om samverkan med kommunerna i flera olika frågor. Som en del i detta samordningsuppdrag är Region Jämtland Härjedalen projektägare och administrerar några projekt där flertalet av kommunerna i länet ingår:

- Socialfondsprojektet Integration Jämtland Härjedalen har pågått mellan 2015-09-01 och 2018-03-31. Projektets syfte var att fler nyanlända män och kvinnor ska komma närmare arbetsmarknaden.
- Socialfondsprojektet Yrkesspråk har pågått under perioden 2017-04-01 till 2018-10-31. Projektets syfte har varit att höja kompetensen hos sfi-lärare, yrkeslärare och rektorer gällande yrkesutbildningar med målet att fler personer som inte har svenska som modersmål snabbare ska komma in på arbetsmarknaden.
- Socialfondsprojektet Öppen Arena pågår 2017-04-01 till 2019-12-31. Region Jämtland Härjedalen är projektägare och kommunerna genomför insatser för de

som står långt ifrån arbetsmarknaden. Några kommuner har valt att fokusera på utrikesfödda.

Region Jämtland Härjedalen är även delaktig i SKL:s socialfondsprojekt PlugIn och YrkIn där några av länets kommuner deltar med syftet att fler elever ska uppnå gymnasieexamen varav utrikesfödda ungdomar är en målgrupp

Som regionalt utvecklingsansvariga deltar Region Jämtland Härjedalen i den Regionala överenskommelsen gällande mottagande av vissa nyanlända (RÖK) som Länsstyrelsen ansvarar för. Syftet med överenskommelsen är att samordna berörda myndigheter och utveckla arbetet gentemot målgruppen utifrån gemensamt prioriterade områden varav ett är kompetensförsörjning vilket beskrivs i åiterrapportering 1. Styrgrupp för RÖK är det regionala samverkansrådet (politiker från Region Jämtland Härjedalen och kommunstyrelsernas ordföranden) som Region Jämtland Härjedalen ansvarar för. Region Jämtland Härjedalen är även sammankallande till nätverk med kommunchefer och det primärkommunala samverkansrådet. I alla dessa nätverk har det under året diskuterats framtida mottagande och fördelning av nyanlända utifrån länstal. Detta handlar mer om mottagande och inflyttning än om integration men är ett viktigt första steg i processen för ett bra integrationsarbete.

Utifrån överenskommelsen om samverkan med kommunerna har statistik tagits fram till kommunerna för att ha som underlag i arbetet i den egna kommunen och även i region Jämtland Härjedalen. Statistiken har tagits fram utifrån den "Regionala strategin för ökad inflyttning och förbättrad integration".

Sedan 2015 har medarbetare inom regionala utvecklingsnämndens förvaltning träffats för att diskutera integration som ett tvärsektorielt område. I projektet jämställd regional tillväxt har integration och etnisk bakgrund lyfts in som ett perspektiv att arbeta med och en föreläsning för medarbetare hade fokus på integration. Under 2018 har ett arbete pågått för att arbeta med integrationsfrågan med Region Jämtland Härjedalen som arbetsgivare. Detta har resulterat i att en intern webutbildning på tema integration ska tas fram under 2019 för att komplettera de redan befintliga om värdegrund och jämställdhet.

- **Vilka resultat har insatserna medfört eller förväntas medföra?**

I Jämtlands län är demografi och kompetensförsörjning utmaningar och inflyttning av utrikesfödda blir därför viktigt. Ett bra mottagande av nyanlända och att nya invånare snabbt kommer in på arbetsmarknaden är därför i fokus. Arbetsförmedlingen mäter resultatet av etableringen i andel som är i arbete eller studier 90 dagar efter avslutad etablering. I länet var det under 2018 58 % som gick till arbete eller studier vilket kan jämföras med rikets 44 % . Projekten och samverkan mellan integrationsenheterna i kommunerna som Region Jämtland Härjedalen bidragit till har varit en viktig pusselbit för att nå de här resultaten.

Samordning av integrationsarbetet utifrån överenskommelsen om samverkan mellan kommunerna och Region Jämtland Härjedalen har pågått några år och finansiering av en tjänst avslutades juni 2018. Anledningen är dels ett lågt inflöde av nyanlända men även att integration inte längre ses som ett eget område, det är något som ska inkluderas i allt arbete som görs. I den reviderade överenskommelsen om samverkan med kommunerna från 2019 finns integration därför med som ett horisontellt perspektiv. En förklaring till den här

utvecklingen är att de gemensamma projekten och nätverken där kommunernas integrationschefer träffats över en längre tid tillsammans drivit att integration inte är en enhets angelägenhet, det är något som alla ska arbeta med. Samordning av myndigheter i flyktigmottagandet är Länsstyrelsens uppdrag och de fortsätter att sammankalla kommuner och övriga aktörer.

Andelen utrikesfödda inskrivna på Arbetsförmedlingen är 25,9 % i oktober 2018 vilket kan jämföras med andelen inrikes födda som är 3,7 %. Det är framför allt de som inte har en gymnasieutbildning som finns hos arbetsförmedlingen oavsett om man är född i Sverige eller inte. Den här målgruppen är något som Region Jämtland Härjedalen även arbetar med inom ramen för kompetensförsörjningsuppdraget och som beskrivs i åiterrapportering 1 och 3.

De erfarenheter och den kunskap som finns inom organisationen genom samordningsuppdraget och det interna arbete som gjorts kommer att utvecklas inom ramen för hållbarhet vilket beskrivs tidigare i åiterrapporteringen under ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet.

Genomförande av regional handlingsplan för att integrera och stärka klimat- och miljöperspektiven i det regionala tillväxtarbetet

- **I genomförandet av handlingsplanen, beskriv de insatser som har genomförts under året inom samtliga prioriteringar i den nationella strategin för hållbar regional tillväxt och attraktionskraft 2015–2020.**

Länets regionala klimatsamordning, Klimatråd Jämtlands län, är en plattform för samarbete och erfarenhetsutbyte mellan aktörer från näringsliv, offentlig förvaltning och intresseorganisationer. Under året har Klimatrådet i huvudsak arbetat med fyra temaområden: klimatanpassning, livsstilsförändringar, energieffektivisering och biobränslen och transporter. Under året har också en revidering av länets klimatstrategi påbörjats, där ett viktigt underlag och utgångspunkt är den koldioxidbudget som tagits fram för Jämtlands län.

Innovation och företagande: En regional mat- och livsmedelsstrategi har under året antagits av Region Jämtland Härjedalen tillsammans med Länsstyrelsen Jämtlands län. Hela strategin har ett klimat- och miljöperspektiv och är ett bra exempel på hur klimat- och miljöperspektivet naturligt integreras i verksamheten. Andra exempel är projekten *Interregprojektet Smice* (Samskapande Mittnordisk Innovationsarena för Cirkulär Ekonomi) och *Smart Industri* som arbetar med att effektivisera företagens arbetssätt och produktionsprocesser vilket bl.a. innebär energieffektivisering.

Attraktiva miljöer och tillgänglighet: I det regionala trafikförsörjningsprogrammet 2016-2020 finns det hållbara målet att trafiken ska ge en begränsad påverkan på miljön. En del i detta är att kollektivtrafikens marknadsandel ska öka och utsläppen av CO₂ minska. Region Jämtland Härjedalen har tillsammans med Östersunds och Krokoms kommuner, Nettbuss, Länstrafiken, Jämtkraft samt Trafikverket arbetat för att el-bussar har tagits i trafik under 2018 och att fler planeras under 2019. För att nå målet om energieffektivitet inom

boende/byggande, kommunikationer och industri deltar Region Jämtland Härjedalen bl.a. i Interreg-projektet Build2LC som beskriv i åiterrapportering 3. Inom det projektet har Region Jämtland Härjedalen ansökt om och beviljats strukturfondsprojektet *Energieffektiva företag-Jämtland Härjedalen*.

Ett konkret arbete där miljö- och klimatperspektivet integreras på ett bra sätt är överenskommelsen mellan Länsstyrelsen, Östersunds kommun och Åre kommun, VM-bolagen och Region Jämtland Härjedalen om att genomföra fossilbränslefria VM-arrangemang under 2019. Målbilden är att all kollektivtrafik drivs av förnybar energi, att alla flyg till och från Åre Östersund flygplats tankas med förnybart drivmedel, samt att besökarna ska åka buss eller tåg till tävlingsarenan. Resultat så här långt är till exempel extraturer med Norrtåg och SJ, nya parkeringar en bit utanför Åre (besökarna tar sig till arenan med buss), beviljade investeringsstöd för snabbbladdare i flera kommuner, samt att största delen av arbetsmaskinerna kommer att gå på HVO då båda VM bolagen har avtal med Colabitoil.

Kompetensförsörjning: Bäckedals folkhögskola har genomfört kursen Hållbar kunskap, vilket bidrar till målet att synliggöra och tillgängliggöra kulturarv och kulturmiljöer. Kursen utgår från ett småskaligt gårdsbruk med djurskötsel, odling, skogsbruk, hantverk och förädling.

Internationellt samarbete: Ett sammanlänkat gränsöverskridande järnvägssystem med god standard är en grundläggande förutsättning för mer gods- och persontrafik på järnväg. Region Jämtland Härjedalen samverkar med Tröndelag i påverkansarbetet för elektrifiering av Meråkerbanan.

- **I genomförandet av handlingsplanen, vilka resultat har insatserna medfört eller förväntas medföra?**

Arbetet tillsammans med Länsstyrelsen med revideringen av länets klimatstrategi har resulterat i ett första utkast som under december gått ut på internremiss. Region Jämtland Härjedalen som är en av de största arbetsgivarna i länet har under 2018 tecknat ett nytt bilavtal vilket har ökat antalet laddbara fordon i organisationen. Ett system för klimatväxling har också införts som gör det dyrare att flyga och billigare att åka tåg vilket bidragit till att öka medarbetarnas resande med tåg. Det har även skrivits ett avtal för laddstationer vilket inneburit att 23 stationer har byggts.

Projektet *Smart industri* har bidragit till att företag har effektivare produktionsprocesser och har nått en större marknad. Tack vare att fordonen körs på HVO i större utsträckning än vad som tidigare antagits och att man sedan mars 2018 har ett antal elbussar i tätortstrafiken, har målet med minskade nettoutsläpp av CO₂ uppfyllts med råge. Strukturfondsprojekt *Energieffektiva företag-Jämtland Härjedalen* har pågått några månader och förväntas bidra till att minska energianvändningen i länets företag i alla branscher. Kunskaperna från *Smice-projektet* blir bland annat värdefulla när Region Jämtland Härjedalen under 2019 ska ta fram en Smart specialiseringsstrategi.

Efter avslutad kurs i Hållbar kunskap vid Bäckedals fohögskola har deltagarna fått kunskaper om att starta egen näringsverksamhet eller kooperativt företagande, företrädesvis inom de gröna näringarna. De har fått kunskaper och erfarenheter för att arbeta på exempelvis friluftsmuseer och fornbyar, skötsel av natur- och kulturlandskap och

inom informations- och besöksnäring. Deltagarna har också fått kunskaper för att praktiskt påbörja en mer hållbar livsföring.

Inom ramen för projektet Build2LC har en grupp från gymnasieskolans praktiska och studieförberedande program samt näringslivet skapats för att förbättra samverkan. Jämtlands gymnasieskola har tillsatt en studie- och yrkesvägledartjänst för kontakt mellan skola och arbetsplatser, och en bank av praktikplatser och sommarjobb har börjat upprättas.

Återrapportering 6

Arbetet med att analysera, följa upp och utvärdera

- **Beskriv hur arbetet med att analysera, följa upp och utvärdera det regionala tillväxtarbetet har bedrivits under året och hur det avses att utvecklas.**

Region Jämtland Härjedalen följer årligen upp de mål som är bestämda i den Regionala utvecklingsstrategin. Till de 36 övergripande effektmålen som finns i strategin har indikatorer tagits fram för att kunna bedöma och beskriva ifall utvecklingen är på väg i önskad riktning. Resultatet av uppföljningen sammanställdes i rapporten "Läget i länet" och presenterades under den årliga Regiondagen som anordnades i mars 2018. Under 2019 kommer indikatorerna att ses över och planen är att utveckla ett djupare analysarbete kring vad statistiken visar. Arbetet med uppföljningen av den regionala utvecklingsstrategin sker tillsammans med Länsstyrelsen.

2015 påbörjades ett utvecklingsarbete i Analyssamverkan Norr (Region Jämtland Härjedalen, Region Västernorrland och Region Västerbotten) för att göra en mer systematiserad uppföljning och utvärdering av det regionala tillväxtarbetet och på så sätt skapa en lärandeprocess. Arbetets syfte har varit att arbeta in en tydligare logik och röd tråd mellan det som utförs och de tilltänkta effektmålen i planeringen. Resultatet blev "effektkedjan" som används som benämning över den visuella bilden. Innan projektet avslutades under våren 2018 har varje län också tagit fram var sitt ramverk för att följa upp och utvärdera tillväxtarbetet mer systematiserat.

Från Region Jämtland Härjedalen har projektstödsdelen av anslag 1:1 och verksamhetsområde Kultur varit med i utvecklandet av ramverket för uppföljning och utvärdering. Arbetet kommer att fortsätta under 2019 genom att ta fram konkreta planer för uppföljning och utvärdering för att se vilka samhällseffekter som insatserna inom anslag 1:1 och Kulturplanen ger. Även om effektkedjan har tagits fram för att systematisera uppföljning och utvärdering så har den även varit en hjälp i framtagandet av verksamhetsplaner för 2019 och dess aktiviteter.

En återkommande statistikrapport som tas fram är inom integration. Under 2018 gjordes sammanlagt 8 kommunrapporter och en länsrapport. Analysarbete baserat på statistiken ska göras på länsnivå efter årsskiftet och användas som ytterligare underlag i RUS-revideringen.

Ett samarbete med Arbetsförmedlingen påbörjades i december med att göra gemensamma analyser och underlag inom kompetensförsörjningen, vilket beskrivs i återrapporering 1.

- **Vilka analyser, uppföljningar och utvärderingar har genomförts? Ange titel och kortfattad beskrivning.**

Det mesta som tas fram av statistik bidrar till projektrapporter eller liknande. De analyser som tas fram är av mindre karaktär och fungerar som underlag vid diskussioner med externa parter och som innehåll till olika rapporter. Här nämns de större och övergripande.

- Läget i länet: Sammanställande uppföljningsrapport över utvecklingen av indikatorerna för Regionala utvecklingsstrategins övergripande mål.
- Regionala prioriteringar: övergripande analysrapport av WSP över utmaningar och möjligheter i Norra Sverige. Ska användas som diskussionsunderlag tillsammans med regionala kompletteringar i kommande arbete RUS- revidering.

Vilka av dessa analyser, uppföljningar och utvärderingar är helt eller delvis finansierade med 1:1-medel?

Region Jämtland Härjedalen avsätter anslag 1:1 till tjänster inom organisationen som löpande följer upp anslaget fördelning mellan stödtyper, kommuner och branscher, samt analyserar spridning och i dialog med regionala aktörer verkar för att stödgivningen ligger i linje med den regionala utvecklingsstrategin. Anslag 1:1 har under 2018 inte avsatts till externa tjänster för framtagande av analyser och rapportmaterial. Projektet *Strukturanalys* som beskrivs i återrapporering 1 finansieras bland annat av anslag 1:1 och kommer att ta fram analys under 2019.

Hur har erfarenheter och kunskap från analyser, uppföljningar och utvärderingar tagits till vara?

Uppföljningar görs oftast på projektnivå och utveckling sker på individnivå. När det gäller statistik och analys behöver Region Jämtland Härjedalen samverka med fler regioner för att bli starkare och därför är Analyssamverkan Norr viktigt för oss. Som beskrivits ovan håller arbetet med att systematisera uppföljning, utvärdering och lärande på att utvecklas. Insikten av målformuleringarnas betydelse för mätbarhet och uppföljning har ökat i organisationen vilket vi kommer ta med i revideringen av RUS.

Återrapporering 9

Främja tillgänglighet till kommersiell service i serviceglesa områden

- **Beskriv de insatser som har genomförts under året.**

Utifrån arbetet med det Regionala Serviceprogrammet och dess handlingsplan har Region Jämtland Härjedalen samordnat det strategiska servicearbetet tillsammans med Länsstyrelsen, alla länets kommuner, näringsliv och andra aktörer.

Under året har fyra möten genomförts med Service Z, som är länets samverkansplattform för att strategiskt arbeta med servicetillgänglighet i hela länet. Alla kommuner arbetar med

kommunal serviceplanering som gör att det Regionala Serviceprogrammet har ett arbetssätt som sker genom flernivåsamverkan. Ett nytt arbetssätt har vuxit fram som kan kallas för behovsbaserad målstyrning, där effekten av flernivåsamverkan visar goda resultat. Detta har bland annat resulterat i ett projekt som är ett initiativ från näringslivet, som sedan via kommunen kom in i samverkansplattformen Service Z. Där diskuterades projektidén och ansågs vara en regional angelägenhet för alla kommuner, region och länsstyrelse och blev därför ett regionalt projekt med näringslivets initiativtagare som samverkanspart.

Ett flertal företagsbesök har genomförts, där tjänstepersoner från Region Jämtland Härjedalen, Länsstyrelsen och kommunerna tillsammans åkt till företagen. Detta för att kunna svara på frågor, få en gemensam behovsbild och skapa en grund för flernivåsamverkan.

Handläggning av driftstöd i särskilt utsatta områden, servicebidrag, investeringslån samt hemsändningsbidrag har genomförts löpande under året. Detta har skett i nära samverkan med handläggarna på Länsstyrelsen som handlägger investeringsstöd till samma målgrupp.

- **Vilka resultat har de medfört eller förväntas medföra?**

Det nya arbetssättet med flernivåsamverkan samt behovsbaserad målstyrning har gett ett förstärkt förtroendekapital hos näringslivsaktörer och ny samlad kraft till att arbeta mot de gemensamma målen i det Regionala Serviceprogrammet. Det ger även utrymme för diskussioner kring nya innovativa idéer och tankar kring vad basal service var i gårdagens samhälle och vad det faktiskt är i dagens samhälle vilket öppnar upp för nya arbetssätt och nya tankar på lösningar.

Det rumsliga perspektivet i serviceplanering på flera nivåer har gjort att strategier inom offentlig sektor hört talas om detta och börjar se synergier med det arbete som gjorts för att skapa grundläggande förutsättningar för utveckling och tillväxt. Detta leder i sin tur till en hållbar samhällsutveckling och tillväxt där man kraftsamlar för en gemensam fysisk samhällsplanering som möjliggör för företagande, boende och besökande i hela regionen.

- **Hur har insatserna bidragit till att nå de mål som angetts i den regionala utvecklingsstrategin, det regionala serviceprogrammet respektive den regionala handlingsplanen för genomförandet av Landsbygdsprogram för Sverige 2014–2020?**

Insatserna som har gjorts har gett ny kraft till en grundläggande samhällsplanering där service är en förutsättning som möjliggör för hållbar tillväxt och utveckling i hela länet. Arbetet har skett i nära samverkan med Länsstyrelsen och handlingsplanen för Landsbygdsprogrammet. Detta för att arbeta mot gemensamma strategiska mål samt prioriteringar. Flernivåsamverkan har även gjort att Landsbygdsprogrammet och Regionala Serviceprogrammet kommit närmare varandra, där vi medvetet har arbetat med att förtydliga roller mellan Region Jämtland Härjedalen och Länsstyrelsen men också samtidigt hitta strategiska synergier mellan de olika myndigheternas dokument. Såsom att strategiska högprioriteringar i kommunala serviceplaner och i Regionala Serviceprogrammet fått högre stödprocent gällande investeringsstöd inom Landsbygdsprogrammet.

Den regionala utvecklingsstrategin har ett mål om infrastruktur och samhällsservice, där arbetet med Regionala Serviceprogrammet har sin direkta koppling och sina målformuleringar. Målet i Regionala utvecklingsstrategin är att en god service ska kunna

erbjudas alla invånare. De resultat som vi ser av vårt arbete som sker genom flernivåsamverkan, behovsbaserad målstyrning och serviceplanering är ett ökat engagemang och en ökad delaktighet från flera håll. Detta gör också att det blir mer kraft i genomförandet av våra strategier, då fler hittar sitt sätt att bidra. Regionala Serviceprogrammet har en årlig handlingsplan kopplad till sig som innehåller insatser som styr mot de strategiska målen.

REGION JÄMTLAND HÄRJEDALEN

Elise Ryder Wikén
Regionala utvecklingsnämndens
ordförande

Anders Byström
Regional utvecklingsdirektör